



Turizm destinasyonunda bulunma kriterine göre belediye rekreasyon hizmetlerinin karşılaştırılması

Ali Tekin*
Fatma Nebioğlu**
Selçuk Özdağ*
Fahri Akçakoyun*
Çetin Yaman**

ÖZET

Turizm sektörüyle doğrudan ilişki içinde olsun veya olmasın tüm belediyeler halkın çeşitli sosyal hizmet gereksinimlerini karşılayabilmek için çalışmaktadırlar. Rekreasyon sosyal hizmetlerin içinde önemli bir yer tutar. Bu çalışma Muğla ilçe belediyelerini turizmle ilişkisini göz önünde bulundurarak Rekreasyon hizmetleri açısından karşılaştırmayı amaçlamıştır. Belirtilen amaca uygun olarak, belediyelerin Rekreasyon hizmetleri ile bilgi toplamaya yönelik bir anket, bu konuda daha önce yapılmış çalışmalara dayanarak hazırlanmıştır. Toplam 16 sorudan oluşan anket ölçüte göre seçilen 10 belediye yöneticilere uygulanmıştır. Öncelikle belediye başkanlarına veya en üst ikinci düzeyde yönetici pozisyonunda yer alan diğer yöneticilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Veri toplam aracından elde edilen bilgilerin analizinde, yüzde ve frekans kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre turizmle doğrudan ilişkili olan belediyelerin Rekreasyon hizmetleri diğer belediyelere göre daha çeşitlidir. Bu belediyelerin Rekreasyon hizmetleri genellikle yıl boyunca sürerken diğer belediyeler daha çok yaz aylarında veya geleneksel günlerinde hizmetlerini yoğunlaştırmaktadırlar. Belediyelerin büyük çoğunluğunda Rekreasyon bölümü yoktur ve rekreasyon programcısı istihdam edilmemiştir. Bu sorumluluğu halkla ilişkiler bölümü bazen de herhangi bir ilgili kişi veya ekip üstlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muğla, turizm, belediye rekreasyon hizmetleri.

* Muğla Üniversitesi BESYO, Muğla, Türkiye

* Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla, Türkiye

**Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. Sakarya-Türkiye

Comparison of municipal recreation services considering the criterion of being in tourism destination

ABSTRACT

Whether they are in tourism destination or not, municipalities effort to meet the various social service requirements of people. Recreation has a special place in social services. This research aimed to compare the recreation services of county municipalities of Muğla considering the criterion of being in tourism destination.

For the aim mentioned, a survey questionnaire was developed based on the previous researches to collect data about the recreation services of municipalities. A 16 item survey questionnaire was applied to the people who are in administrator position in 10 municipalities. Before all the researchers tried to reach the major or the person on the level of second top administrator. Frequency and percentages were used to analyse the data collect from the data gathering material. The results of the research exposed that the recreation services of the municipalities in tourism destinations are more various than those are not in tourism destinations. While municipalities in tourism destinations supply these services all year long (not seasonal), the others give seasonal services (in summer or traditional days). Most of them have no recreation department and/or recreation programmer. Instead, public relations or any related person get the responsibility of carrying on these services.

Key Words: Muğla, tourism, municipal recreation services.

GİRİŐ

Belediye; il, ilçe, kasaba, belde v.b. yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkanı ve üyeleri halk tarafından seçilen, tüzel kişiliği olan örgüte denir (1).

Rekreasyon; bireylerin iş yaşamı dışında özgür iradeleriyle kendilerini geliştirmek ve yenilemek amacıyla gönüllü olarak katıldıkları aktivitelerdir. Serbest zaman, olumlu bireysel doyum için sınırlamalar veya zamana bağlılık olmaksızın istediğinizi yapabilme özgürlüğüdür. Diğer bir deyişle, serbest zaman, işten arta kalan, özgürce, gönüllü olarak, herhangi bir fayda elde etmek için istediğimiz aktivite ile değerlendirebileceğimiz zaman olarak ifade edilebilir (5). Günümüz toplumlarında “Rekreasyon” kavramı büyük önem kazanmaktadır. Bu gelişimin başlıca nedenleri; bireylerin yaşam kalitesindeki artış beklentileri, toplumdaki sosyo-kültürel değişim, sağlıklı olma konusunda bilinçlenme ve medyanın ilgisi olarak sayılabilir.

Yerel yönetimlerin temel görevlerinden biri vatandaşlarının fiziksel gelişim, dinlenme, yaratıcılıklarını geliştirme ve sosyalleşme gibi ihtiyaçlarını karşılamak üzere rekreasyon program ve hizmetleri sunmak olmalıdır. Yerel yönetimler farklı hedef kitlelerine göre farklı programlar arayışı içinde olmalıdırlar. Bu programlar değerisen sosyo-ekonomik koşullar, beklentiler ve yeni trendler ile birlikte değerişim göstermektedir. Yerel yönetimler bu değerişimleri dikkate almalıdırlar.

Rekreasyon endüstrisi, dünyada olduğu gibi, Türkiye’de de gelişmektedir. Gelecek, çok sayıda yeni rekreasyon ortamları ve daha gelişmiş programları bize sunacaktır. Bu bağlamda yerel yönetimler bu süreci dikkate alarak tesislerin yenilenmesi, insan kaynaklarının daha verimli kullanılması ve günün ihtiyaçlarına yönelik rekreasyon organizasyon ve hizmetlerine önem vererek; kentlerinde yaşayan çocuk, genç, yaşlı ve engelli vatandaşlarına çağın ihtiyaçlarına uygun hizmetleri sunacakları bir örgütlenme modeli üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmalıdır (2).

Bu araştırmanın amacı Muğla’nın turizm destinasyonunda yer alan ve turizm destinasyonundan uzak olan belediyelerinin rekreasyon hizmetleri açısından karşılaştırılmasıdır. Muğla İlçe Belediyeleri’nin turizm sektörüyle ilişki içinde olma ölçütüne göre rekreasyon hizmetleri açısından değerlendirilmesi konusunda çok fazla literatür bilginin olmaması bu çalışmanın önemini arttırmaktadır.

MATERYAL METOD

Bu araştırmada, daha önce bilimsel çalışmalarda kullanılmış anketlerden yararlanılarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Belediyelerin rekreasyon hizmetleri hakkında bilgi toplamaya yönelik olan anket sorularının, araştırmanın amacına uygunluğu konusunda uzmanların onayı alındıktan sonra, anket son halini almıştır. Ankette kapalı ve açık uçlu toplam 16 soru bulunmaktadır.

Anket, Muğla'nın turizm destinasyonunda yer alan ve almayan 10 İlçe Belediyesinin başkanlarına, halkla ilişkiler sorumlularına, yazı işleri müdürlerine veya başkâtiplerine uygulanmıştır. Turizm destinasyonunda yer alan belediyeler; Muğla Köyceğiz Belediyesi, Muğla Fethiye Belediyesi, Muğla Bodrum Belediyesi, Muğla Marmaris Belediyesi, Muğla Akyaka Belediyesi, turizm bölgesinde yer almayanlar; Muğla Yatağan Belediyesi, Muğla Ula Belediyesi, Muğla Bayır Belediyesi, Muğla Yerkesik Belediyesi, Muğla Kavaklıdere Belediyesi'dir. Analizlerde yüzde ve frekans kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo-1 Belediyelerin Rekreatif Etkinliklerinin Aylara Göre Dağılımı

BELEDİYELER	AYLAR
Fethiye Belediyesi	12 ay boyunca düzenleniyor.
Bodrum Belediyesi	12 ay boyunca düzenleniyor.
Marmaris Belediyesi	12 ay boyunca düzenleniyor.
Akyaka Belediyesi	Bahar ayları
Köyceğiz Belediyesi	Yaz ayları
Ula Belediyesi	Sonbahar ayları
Yatağan Belediyesi	Yaz Ayları
Kavaklıdere Belediyesi	Nisan-Eylül ayları
Bayır Belediyesi	Yaz aylarında
Yerkesik Belediyesi	Bahar ve yaz aylarında

Tablo-2 Yöneticiler ve Yöneticilerin Rekreasyonla İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

YAŞ	n	%
20-30	----	----
31-40	5	50
41-50	4	40
51 ve üstü	1	10
CİNSİYET	n	%
Bayan	3	30
Erkek	7	70
Toplam	10	100
EGİTİM DÜZEYİ	n	%
İlköğretim	----	----
Ortaöğretim	4	40
Üniversite	6	60
Toplam	10	100
GÖREV	n	%
Belediye başkanı	5	50
Halkla ilişkiler	3	30
Yazı işleri	1	10
Başkatip	1	10
Toplam	10	100
REKR. BİLGİSİ	n	%
Çok fazla	----	----
Fazla	5	50
Orta	3	30
Zayıf	2	20
Toplam	10	100
REKR. VERİLEN ÖNEM	n	%
Çok	8	80
Orta	----	----
Az	2	20
Hiç	----	----
Toplam	10	100
HALKIN KATILIMI	n	%
Çok	5	50
Orta	4	40
Az	1	10
Evet	1	
Hayır	7	70
Kısmen	2	20
Toplam	10	100
ETKİNLİK TİPİ	n	%
Geleneksel etkinlikler	5	50
Modernize etkinlikler	----	----
Her ikisi	5	50

Tekin, A., Nebioğlu, F., Özdağ, S., Akçakoyun, F., Yaman, Ç. (2009). Turizm destinasyonunda bulunma kriterine göre belediye rekreasyon hizmetlerinin karşılaştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 6:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

Toplam	10	100
ETKİNLİK YETERLİLİĞİ	n	%
Evet	3	30
Hayır	2	20
Kısmen	5	50
Toplam	10	100
BÜTÇE KULLANIMI	n	%
Tamamını kullananlar	6	60
Başka hizmetlere ayıranlar	----	----
Başka bütçeden aktarma	4	40
Toplam	10	100

Tablo-3 Belediyeler ve Düzenledikleri Serbest Zaman Etkinlikleri

BELEDİYELER	
Fethiye Belediyesi	Halk konserleri, Seminerler, Uluslararası organizasyonlar, Sportif Etkinlikler, Yarışmalar, Önemli gün ve haftalarda düzenlenen şenlikler, Turistlerin katılımına yönelik etkinlikler
Bodrum Belediyesi	Hobi kursları, Yaş gruplarına yönelik kültür ve sanat etkinlikleri, eğitim programları, Dernek ve diğer örgütlerin çalışmalarına destek vererek etkinliklerin yaygınlaştırılması, Uluslararası organizasyonlar, Turistlerin katılımına yönelik etkinlikler
Marmaris Belediyesi	Sportif ve eğitsel konularda birçok kurs, Şenlikler, Sponsorların katkısıyla konserler, Çevre koruma ve temizleme organizasyonları, Gençlik şöenleri, Turistlerin katılımına yönelik etkinlikler
Akyaka Belediyesi	Sörf yarışları, İbrahim Kutluay Basketbol Yaz Okulu, Futbol müsabakaları, Doğa yürüyüşü, Kuş gözleme günleri
Köyceğiz Belediyesi	Briç turnuvası, Su sporları, 4 bin kişilik uluslararası izcilik kampı Uluslararası plaj hentbol turnuvası
Yatağan Belediyesi	El işi kursları, Çeşitli müzik aletleri kursları, Panayırılar, Kermesler Tarihi ve turistik geziler(kısa yol), Festivaller
Ula Belediyesi	Spor etkinlikleri, Boğa güreşleri
Yerkesik Belediyesi	Boğa güreşleri, Spor etkinlikleri, Tiyatro gösterisi (yilda bir) Okullarda halk oyunları eğitimi ve gösterileri
Bayır Belediyesi	Boğa güreşleri, Mermercilik festivali, Konserler
Kavaklıdere Belediyesi	Resmi bayramlar ve özel günlerde kutlamalar ve etkinlikler

TARTIşMA

Bu bölümde elde edilen bulgular ile ilgili tartişmalara yer verilmiştir.

Turizm destinasyonunda yer alan belediyelerdeki rekreasyon hizmetleri, diğer belediyelere göre daha zengindir. Bu beklenen bir sonuçtur. Rekreasyon hizmetlerindeki çeşitlilik ve bu hizmetlerin tüm yıla dağıtılması, yöneticilerin rekreasyonun önemli olduğuna yönelik ifadeleri ile tutarlılık göstermektedir. Turizm içerisinde yer alan belediyeler rekreasyon hizmetlerini çeşit ve içerik açısından daha işlevsel olarak sunmak zorundadırlar. Çünkü bu belediyeler sadece yerel halka değil aynı zamanda sezonluk ve yıllık olarak bu bölgelerde konaklayan, ulusal ve uluslararası ziyaretçilere de hizmet sunma sorumluluğunu üstlenmek durumundadırlar. Turizm sektörüyle iç içe olan belediyeler, rekreasyon hizmetlerinde doğal olarak, sadece gelenekselleşimiş tarzları uygulamaktan kaçınmaktadır. Hem modernize edilmiş etkinlikler hem de geleneksel yapıya uygun etkinlikler sunulmaktadır. Bunun nedeni üstte de belirtildiği gibi, sadece yerel halka değil aynı zamanda tüm hedef kitleye yönelik hizmetler sunabilme çabasıdır ve doğru bir yaklaşımdır.

Diğer taraftan turizmle coğrafi konumları gereği etkileşim halinde olmayan belediyelerde, rekreasyon kavramı ya bilinmemekte ya da yeterince dikkate alınmamaktadır. Araştırma bulgularına göre bu ihmal, rekreasyon kavramının yeterince tanınmamasından, yöneticilerin bilgi sahibi olmamasından veya yetkililerin ifadelerine dayanarak, belediye bütçelerinin çoğunlukla daha yaşamsal olduğu düşünölen diğer hizmetlere aktarılmasından da kaynaklanmaktadır. Özdağ yapmış olduğu “Yerel Yönetimlerde (belediyelerde) Rekreatif Etkinliklerin Yeri ve Önemi ” başlıklı yüksek lisans tezinde belediyelerin insanların serbest zamanlarını değerlendirme çabaları mevcut kanun-mevzuat yönetmelikler belirlenmişse de, coğrafi konum, toplumsal gelişmeler ve fiziki imkanlar sebebiyle istenilen verimli düzeye ulaşamadığını ifade etmektedir (4). Bunun yanında bu belediyelerde geleneksel etkinliklere yer verilmesi, yabancı ziyaretçilerin olmamasına, ilçe halkının gelenekçi yapısına dolayısıyla beklentilerinin o yönde olmasına bağlanabilir. Bu belediyelerin sunduğu etkinlikler içerisinde sıkça yer alan boğa güreşlerinin turizm sektörü içerisinde yer alan bir belediyenin sunduğu rekreasyon etkinlikleri içerisinde yer almasının ne kadar doğru olduğu tartişma konusudur.

Her iki grupta yer alan hiçbir belediyede rekreasyon bölümü yer almamaktadır. Rekreasyon hizmetleri genelde halkla ilişkiler bölümü tarafından bazense herhangi bir

belediye yetkilisi tarafından yürütölmektedir. Bu durum yerel yönetimlerde rekreasyonla ilgili yapılacak çok fazla düzenlemeye gerek olduğunu göstermektedir. Zaten yetkililer halkın katılımı rekreasyon etkinliklerine katılımını genel olarak orta düzeyde olarak belirtmişler, sunulan rekreasyon hizmetlerin yeterli olmadığını itiraf etmişlerdir. Doğal olarak yetkilisi tarafından da yetersiz olduğunu düşünölen bu tip etkinliklere, halkın çoğunluğunun katılımı beklemek hayalcilik olacaktır.

Fethiye ve Bodrum Belediyesi etkinliklerini 12 aya yaymakta fakat yaz aylarında daha yoğunlaşmaktadırlar. Yaz aylarında yabancı ziyaretçiler göz önünde bulundurularak yoğunlaşan etkinlikler, diğer aylarda biraz daha seyrekleştirilerek yerel halka sunulmaya devam edilmektedir. Akyaka Belediyesi rekreasyon hizmetlerini daha çok bahar aylarında sunmaktadırlar. İlçenin eğlenmekten daha çok dinlenmeyi tercih eden yaşlı ziyaretçilerin gözdesi olduğu düşünöülürse, hizmetlerin dar bir döneme sıkıştırılması mantıklı olarak kabul edilebilir.

Turizm bölgesinde yer almayan belediyeler hizmetlerini bahar ve/veya yaz aylarında sıklaştırmaktadır. Bu aylar yöre insanının düğünlerini de yaptıkları döneme rastlar. Halkın etkinliklere katılmak için uygun olduğu aylar, hizmetlerin sunulması açısından tercih edilmiş gibi gözükmektedir.

Her iki grupta yer alan belediyeler, yetkililerini ifadelerine göre rekreasyon hizmetlerini gelir kaynağı olarak görmemektedirler. Turizm içerisinde de yer almayan ilçeleri göz ardı edersek, diğer belediyelerin bizzat kendileri tarafından belli bir ücret karşılığında işletmekte oldukları tesislerin varlığı, çelişki yaratmaktadır.

Turizm bölgesinde yer alan bu belediyelerde göröldüğu üzere, yetkililer halkın serbest zamanlarını değerlendirebilmesi için her mevsimde çok çeşitli aktiviteler düzenlemektedir. Bu aktiviteler yalnızca yerli halk için değil 12 ay boyunca buraları ziyaret eden turistler için de düzenlenmektedir diyebiliriz. Turizmi canlı tutmak, para akışını sağlamak ve gelen turistleri memnun etmek amacıyla bu belediyelerimiz rekreatif etkinliklerde çeşitliliği ve çekiciliği sağlamaya çalışmaktadır yargısına varılabilir.

Turizm destinasyonunda yer almayan Yatağan, Ula, Yerkesik, Bayır, Kavaklıdere belediyeleri el işi ve müzik kursları, panayırlar, kermesler, tarihi ve turistik geziler(kısa yol), boğa güreşleri, tiyatro gösterileri (yılda bir defa), mermercilik festivali, resmi bayramlar ve

özel günlerde kutlamalarla daha çok yerel halkın kültür yapısına uygun etkinliklere yönlendirilmişler ve konuyu halk eğitimi kapsamında ele almışlardır.

Yerel yönetimler tüm vatandaşların sağlık, huzur, güven, eğitim ve yaşam kalitelerinin gelişiminde önemli sorumluluklara sahiptir. Bireyler; iş, okul ve yaşamlarını devam ettirmek için gerekli olan zamanın dışında, önemli süreleri içeren planlanmamış zamana sahiptirler. Tam anlamıyla dengeli ve verimli bir yaşam tarzı; zevkli, yaratıcı ve anlamlı rekreasyon ve serbest zaman deneyimlerini içermelidir. Rekreasyon, parklar ve serbest zaman hizmetleri büyük önem arz etmektedir (3).

SONUÇ

1. Turizm bölgesinde olan belediyelerin rekreatif etkinlikleri, turizm bölgesinde olmayan belediyelere oranla daha çeşitlidir.
2. Turizm bölgesinde olan belediyeler yabancı ziyaretçilere göre etkinlikler düzenlerken, turizm bölgesinde olmayan belediyeler etkinlikleri yalnızca yerli halk için uygulamaktadırlar.
3. Turizm bölgesinde olan belediyelerde ve turizm bölgesinde olmayan belediyelerde rekreasyon departmanı bulunmamaktadır.
4. Belediyeler rekreasyon hizmetlerini gelir kaynağı olarak görmemektedirler.
5. Bazı belediyeler gerek olduğunda diğer bütçelerden rekreasyona kaynak oluşturmaktadır.

ÖNERİLER

1. Turizm bölgesinde olan belediyeler, rekreasyonun turizmin bir katalizörü olduğunu unutmamalıdır.
2. Turizm bölgesinde olmayan belediyeler, yerli halkın serbest zamanlarını daha verimli geçirmeleri ve bu etkinlikleri ilgi çekici hale getirerek katılımı arttırmak için daha işlevsel etkinlikler sunabilir.
3. Belediyelerde rekreasyon bölümleri oluşturulmalıdır.

Tekin, A., Nebioğlu, F., Özdağ, S., Akçakoyun, F., Yaman, Ç. (2009). Turizm destinasyonunda bulunma kriterine göre belediye rekreasyon hizmetlerinin karşılaştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 6:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

4. Rekreasyon planlama, programlama yani uzmanlık gerektiren bir süreçtir. Belediyelerde bu hizmetlerin uzman olmayan kişilerce yürütüldüğü düşünülürse, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları bünyesinde yer alan rekreasyon bölümü mezunlarının belediyelerde istihdam edilmesi ivedilikle önerilebilir.

KAYNAKLAR

- 1- Bakır M. (1990). *Rekreasyon ve Turizm İlişkisinin Turizm Politikalarının Oluşturulmasındaki Önemi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- 2- Kesim Ü. (2006). Fiziksel Aktivite, Sağlıklı Yaşam ve Yerel Yönetimler Sempozyumu Sonuç Raporu. Eskişehir, 28 Nisan, 2006.
- 3- Mobley T.A. (2006). Fiziksel Aktivite, Sağlıklı Yaşam ve Yerel Yönetimler Sempozyumu Sonuç Raporu. Eskişehir, 27 Nisan, 2006.
- 4- Özdağ S. (1996). *Yerel Yönetimlerde(belediyelerde) Rekreatif Etkinliklerin Yeri ve Önemi*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- 5- Tekin A. (2003). Bir Rekreasyonel Etkinlik olan Doğa Yürüyüşünün Tekstil İşgörenlerinin Uyum Düzeylerine Etkisi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi. Danışman: Prof. Dr. M. A. ZİYAGİL.